

Raadsvoorstel

Raadsvergadering : 28-10-2021

Agendapunt :

Commissie : Bestuur en middelen

Portefeuillehouder : P.F. Dijkman

Relatie met andere portefeuillehouder(s)

Onderwerp : Ondernemersfonds Alkmaar

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. In te stemmen met het verzoek van Stichting Ondernemersfonds Alkmaar tot oprichting van een ondernemersfonds en hiertoe in principe vooralsnog voor de duur van 5 jaar een opslag op de OZB¹ gebruikers niet-woningen in te voeren.
2. Hiermee de reclamebelasting vanaf 2022 af te schaffen;
3. De OZB Verordening 2022 hiertoe overeenkomstig aan te passen.
4. De opbrengst van de OZB, zoals genoemd bij punt 1, door middel van subsidie beschikbaar te stellen aan de Stichting Ondernemersfonds Alkmaar.
5. De bekostiging van het Ondernemersfonds via de OZB hiervoor met ingang van de programmabegroting 2022 op te nemen
6. De Stichting Ondernemersfonds Alkmaar in afwijking van de in de Subsidieverordening gehanteerde uiterste datum toe te staan voor het eind van dit jaar nog een aanvraag in te dienen voor subsidiejaar 2022.

¹ onroerendezaakbelasting

Aanleiding en context

Aanleiding

In het coalitieakkoord 'Alkmaar aan Zet' 2018-2022 staat opgenomen: *“Ondernemers in Alkmaar hebben recent het initiatief genomen om te komen tot een eigen besteding van collectieve middelen om bedrijventerreinen te beheren en mooier te maken, bijvoorbeeld in de vorm van een ondernemersfonds. Het college doet onderzoek hiernaar samen met de ondernemers en legt de uitkomsten daarvan voor aan de Raad”*.

Wat is een ondernemersfonds?

Een ondernemersfonds is een fonds voor en door ondernemers om gezamenlijke activiteiten te bekostigen op bedrijventerreinen, winkelgebieden en stadscentra. De middelen uit het fonds zijn vrij besteedbaar, en alle ondernemers dragen bij aan het middelen een verplichte heffing via de onroerendezaakbelasting.

Context

Ondernemersvereniging Ondernemend Alkmaar heeft medio 2019 het initiatief genomen tot een onderzoek naar de noodzaak, mogelijkheden, kansen en beperkingen voor het oprichten van een ondernemersfonds in Alkmaar en heeft de gemeente verzocht hieraan mee te werken. Voor het onderzoek heeft Ondernemend Alkmaar een extern bureau ingeschakeld. De tweede helft van 2019 is besteed aan voorbereidingen, subsidie aanvragen bij de Provincie voor het externe bureau, overleg met de gemeente en over de aanpak. In februari 2020 kondigde Ondernemend Alkmaar aan over te gaan tot een draagvlakmeting. Vanwege de uitbraak van de coronapandemie vlak daarna is besloten de draagvlakmeting on hold te zetten. Begin 2021 zijn de besprekingen tussen ondernemers en de gemeente weer opgepakt en er is een plan van aanpak gepresenteerd. Tevens heeft er in juni 2021 een onderzoek naar draagvlak onder de ondernemers plaatsgevonden. Een en ander is de basis voor het onderhavige raadsvoorstel tot instelling van een Ondernemersfonds Alkmaar.

Ondernemersfonds Alkmaar

Het ondernemersfonds heeft als doel de lokale economische structuur en vestigingsklimaat voor Alkmaarse ondernemers te bevorderen en het versterken van de regionale positie om in Alkmaar te ondernemen. Het Ondernemersfonds Alkmaar is gebaseerd op het model dat ook in Leiden jarenlang succesvol toegepast wordt. Alkmaarse ondernemers kunnen via hun ondernemersvereniging van het betreffende trekkingsgebied aanspraak maken op gelden uit het fonds.

Een trekkingsgebied is een afgebakend geografisch bepaald gebied. De ondernemers in dit gebied hebben samen het beheer over gezamenlijk ingebrachte projectgelden. Zij bepalen zelf hoe ze dat geld inzetten voor hun trekkingsgebied of voor het algemeen belang op het gebied van:

- Natuur
- Duurzaamheid
- Veiligheid
- Evenementen
- Gastvrijheid
- Promotie
- Innovatie
- Belangenbehartiging
- Sociaal
- Sport
- Kunst & cultuur
- Openbare ruimte

Het fonds wordt voor minimaal 5 jaar aangegaan met tussentijdse monitoring en evaluaties.

Stichting Ondernemersfonds Alkmaar

Voor het beheer van het Fonds wordt een onafhankelijke Stichting Ondernemersfonds Alkmaar opgericht. Het Fonds is verantwoordelijk voor een eerlijke en transparante verdeling van de baten en actieve communicatie over de doelen, activiteiten en resultaten van haar inzet

De Stichting Ondernemersfonds Alkmaar heeft ten doel het binnen de gemeente Alkmaar bevorderen van de economische structuur, het vestigingsklimaat en collectieve ondernemersinitiatieven, zowel gemeente breed als sector- en deel/trekkingsgebied gebonden, door middel van het dienen/behoeven beheren van de gelden van het Ondernemersfonds Alkmaar

Om de financiële middelen op een juridisch juiste wijze aan de stichting Ondernemersfonds te verstrekken dient zij jaarlijks een subsidie verzoek in te dienen. De omvang van dit verzoek is gelijk aan de te verwachten opbrengst van de opslag op de OZB, voor een totaal bedrag van € 2 mln. De stichting is verantwoordelijk voor het behalen van de resultaten en afspraken, de na het raadsbesluit af te sluiten samenwerkingsovereenkomst en de verdeling van de gelden onder de trekkingsgebieden en Ondernemend Alkmaar.

Mede ontvangt ondernemersvereniging Ondernemend Alkmaar budget vanuit de stichting voor het uitvoeren van gebiedsoverstijgende en gemeentebrede initiatieven om de Alkmaarse economische structuur en vestigingsklimaat te bevorderen.

De stichting verdeelt de financiële middelen als volgt:

30% van het budget gaat naar gemeentebrede doelstellingen en worden uitgevoerd door ondernemersvereniging Ondernemend Alkmaar.

- en -

70% van het budget uit het fonds gaat naar 'trekkingsrechten' voor bedrijvenverenigingen of anderszins georganiseerde groepen ondernemers in een gebied in Alkmaar. Dit houdt in dat deze bedrijvenorganisaties plannen in kunnen dienen voor een bedrag dat gelijk is aan het bedrag dat in 'hun' gebied aan OZB is geïnd.

Stichting Ondernemersfonds Alkmaar wordt opgericht na instemming van dit raadsvoorstel.

Financiële basis via OZB gebruikers niet-woningen

Per 1 januari 2022 komt de heffing van reclamebelasting te vervallen en wordt er een opslag ingevoerd op de OZB gebruikers niet-woningen². De jaarlijkse opbrengsten van de OZB worden op basis van de subsidie aanvraag ter beschikking gesteld aan de stichting.

De opslag op de OZB gebruikers niet-woningen wordt per 1 januari 2022 in rekening gebracht voor 0,075% van de WOZ-waarde om het fonds te vullen. Eigenaren niet-woningen betalen niet mee. Door het percentage op 0,075% te stellen, wordt afgerond € 2.000.000 opgehaald. Zie verder hierover in de paragraaf Financiën.

Opheffen huidige ondernemersfonds en afschaffen reclamebelasting

Met de invoering van een ondernemersfonds op basis van OZB, wordt het huidige ondernemersfonds op basis van reclamebelasting opgeheven. Deze activiteiten worden ondergebracht in het nieuwe ondernemersfonds. Dat houdt in dat de reclamebelasting wordt afgeschaft.

Subsidie(s)

De opbrengst van opslag op de OZB gebruikers niet-woningen wordt d.m.v. subsidie verstrekt aan Stichting Ondernemersfonds Alkmaar. Deze stichting is in oprichting en wordt definitief opgericht als de raad instemt met dit voorstel en de begroting.

De huidige (begroting)subsidies voor het ondernemingsfonds aan het Bolwerk, voor shoppingnights en andere activiteiten en voor centrummanagers vervallen na vaststelling van het Ondernemersfonds op basis van de OZB. Voor het jaar 2022 lopen deze nog wel door als overgangsjaar. Vanaf 2023 worden deze activiteiten ondergebracht en betaald uit het nieuwe ondernemersfonds. De subsidieaanvraag door het Bolwerk voor de gelden vanuit de reclamebelasting voor 2022 wordt ingetrokken na instelling van het Ondernemersfonds op basis van de OZB.

Evaluatie en monitoring

Het Ondernemersfonds wordt voor een periode van 5 jaar ingesteld. Tussentijds zal er actief monitoring en evaluaties plaats vinden. In Q1 van het 5e jaar vindt een onafhankelijke evaluatie van

² Onder gebruikers niet-woningen vallen onder andere winkelruimten, kantoren, fabrieken en andere bedrijfsobjecten.

het fonds plaats over een mogelijke continuering. Dit houdt in dat ook de gemeenteraad zich, in principe, committeert voor 5 jaar.

Samenwerkingsovereenkomst

Bijgaande samenwerkingsovereenkomst wordt getekend na het raadsbesluit tot invoering van het voorgestelde ondernemersfonds. Hierin worden afspraken gemaakt over de taak/rol-verdeling voor de komende 5 jaar.

Argumenten

Ondernemend Alkmaar heeft in de plannen als belangrijkste voordelen van een Ondernemersfonds genoemd:

1. Verbetering van het vestigingsklimaat: er worden, per gebied, collectieve voorzieningen getroffen die ten goede komen aan alle niet-woningen in dat gebied. Dit kunnen maatregelen zijn op fysiek gebied zoals camerabewaking of op niet-fysiek gebied zoals marketing of evenementen. Dit geeft bijvoorbeeld extra veiligheid en een economische impuls.
2. Iedereen betaalt mee. Er zijn geen free-riders. In een gemeentebreed fonds doen alle gebruikers niet-woningen goed mee. Allemaal betalen zij via de OZB mee aan collectieve activiteiten en voorzieningen. Zonder uitzondering.
3. Vrije bestedingsruimte. In een ondernemersfonds geldt volledige vrijheid ten aanzien van de bestedingen, binnen de kaders van het doel van de stichting, de samenwerkingsovereenkomst en de subsidieverordening.
4. Overheid op afstand. De gemeente bemoeit zich niet met de bestedingen vanuit het fonds. Ondernemers zijn vrij in het bepalen van hun bestedingen.
5. Budgetverdeling op lokale maat. Het staat ondernemers vrij een organisatievorm te kiezen die past bij de lokale omstandigheden. Via een verenigd verband kunnen ondernemers zelf beslissen wat met het geld moet gebeuren.
6. Stabiele en bewezen constructie. Het 'Leids'-model is al 13 jaar succesvol en is overgenomen door 34 andere gemeenten in Nederland.
7. De ondernemers hebben geld om bij te dragen publiek-private projecten.
8. Er is geld beschikbaar voor gezamenlijke acties zoals tijdens of na crises zoals een Corona-pandemie.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Ondernemers enthousiast

De ondernemers hebben medio 2019 zelf het initiatief genomen om te onderzoeken voor de oprichting van een ondernemersfonds. Er was en is behoefte aan een groter en eerlijker ondernemersfonds waaraan alle ondernemers in de gemeente mee profiteren. Iedereen draagt bij en iedereen kan aanspraak maken.

Verklaring bedrijvenverenigingen

Alle bestuursvoorzitters van alle Alkmaarse bedrijvenverenigingen hebben verklaard in te willen stemmen met het verzoek om een ondernemersfonds in te stellen volgens het plan dat nu voor ligt.

Draagvlak onder ondernemers

Bij invoering van een Ondernemersfonds is primair van belang de mening van de betalers, ofwel de gebruikers van niet-woningen. Om deze te peilen heeft een draagvlakmeting plaatsgevonden.

Ondernemend Alkmaar heeft via kranten, nieuwsbrieven, flyers, persoonlijke benadering aan gebruikers van niet-woningen gevraagd naar de speciaal daarvoor gemaakte website (<https://www.ondernemersfondsalkmaar.nl>) te gaan om hun mening te geven.

Ongeveer 5.500 gebruikers niet-woningen zijn met een brief benaderd met de uitnodiging hun stem te laten horen via deze website. Hierop hebben 227 gebruikers van niet-woningen gereageerd, waarvan 87% een duidelijke ja voor deze vorm van het ondernemersfonds hebben gestemd.

Van begin af aan heeft het college het standpunt gesteld mee te willen werken aan een Ondernemersfonds maar dat daarvoor voldoende draagvlak onder de ondernemers wel een cruciale factor is in de afweging. Met de aan alle gebruikers niet-woningen verzonden brief is een ieder in de gelegenheid geweest zijn of haar mening te geven. Uiteindelijk heeft een duidelijke meerderheid positief gereageerd.

Dit maakt dat het college het verzoek van Ondernemend Alkmaar positief aan u voor ligt.

Daarbij wil het college nog wel de volgende punten benoemen:

1. Met de opslag OZB gebruikers niet-woningen vervalt de beoogde 0% per 1 januari 2022
2. Alleen de gebruikers niet-woningen dragen bij, eigenaren niet.
3. De rechtsvorm van een stichting is niet de meest optimale vorm voor participatie van betrokken ondernemers. Daarom heeft de gemeente opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst om een Raad van Toezicht op te richten bestaande uit minimaal 3 leden.
4. Gewaakt moet worden voor een te hoog niveau van organisatiekosten bij de uitvoering.
5. De gemeente is ook gebruiker van niet-woningen. Dat betekent dat de gemeente indirect afgerond € 100.000 meebetaalt aan het ondernemersfonds.
6. Niet iedereen die mee gaat betalen aan dit fonds, is een ondernemer. Gebruikers niet-woningen zijn ook verenigingen, stichtingen, scholen, culturele instemmingen, sportverenigingen en de gemeente. Deze kunnen niet worden uitgesloten met uitzondering van tuinderskassen en religieuze instellingen.

Overige relevante informatie / financiële en juridische risico's

In het hele land zijn ondernemersfondsen op basis van OZB opgericht. Leiden was de eerste gemeente. Daarom wordt er ook wel gesproken van het 'Leids model'. Er zijn geen speciale richtlijnen voor. Dat maakt dat een ondernemersfonds kan worden afgestemd op de plaatselijke situatie. Gemeenten en ondernemers in andere gemeenten zijn in het algemeen zeer tevreden met de ondernemersfondsen.

Financiële aspecten / wat mag het kosten

OZB-gebruikers niet-woningen

In december 2020 heeft de raad besloten dat het percentage voor OZB gebruikers niet-woningen per 1 januari 2022 op 0% te zetten in het kader van de maatregelen tegen leegstand van panden.

Door de invoering van het ondernemersfonds wordt het tarief voor gebruikers van niet-woningen per 1 januari 2022 van het huidige niveau van 0,104% niet verlaagd naar 0% maar naar 0,075%. over de WOZ-waarde van hun pand.

De opbrengst van de OZB gebruikers niet-woningen wordt geraamd op €2.000.000,-

Vervolg en communicatie

- Bij positieve besluitvorming wordt de OZB verordening 2022 aangepast.

- Bij de belastingaanslag van 2022 wordt de opslag voor het ondernemersfonds geïnd. De Stichting Ondernemersfonds blijft het contact zoeken met gebruikers van niet-woningen zodat iedereen op de hoogte is van het ondernemersfonds en van hoe zij zich kunnen organiseren of aansluiten.
- Ontwikkelingen van het ondernemersfonds zijn te volgen via www.ondernemersfondssalkmaar.nl

Bijlagen

1. Voorstel Ondernemersfonds
2. Mail van griffie 11 juni 2021 over start draagvlakmeting
3. Te ondertekenen samenwerkingsovereenkomst
4. Verklaring voorzitters bedrijvenverenigingen: akkoord met ondernemersfonds
5. Verzoek tot instellen van een ondernemersfonds

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

W. van Twuijver, secretaris

Collegevergadering: **07-09-2021**;

Raadsbesluit

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. **07-09-2021**;

Gelet op het advies van de commissie : Bestuur en middelen, d.d. **12-10-2021**;

B e s l u i t

1. In te stemmen met het verzoek van Stichting Ondernemersfonds Alkmaar tot oprichting van een ondernemersfonds en hiertoe in principe vooralsnog voor de duur van 5 jaar een opslag op de OZB³ gebruikers niet-woningen in te voeren.
2. Hiermee de reclamebelasting vanaf 2022 af te schaffen;
3. De OZB Verordening 2022 hiertoe overeenkomstig aan te passen.
4. De opbrengst van de OZB door middel van subsidie beschikbaar te stellen aan de Stichting Ondernemersfonds Alkmaar.
5. De bekostiging van het Ondernemersfonds via de OZB hiervoor met ingang van de programmabegroting 2022 op te nemen
6. De Stichting Ondernemersfonds Alkmaar in afwijking van de in de Subsidieverordening gehanteerde uiterste datum toe te staan voor het eind van dit jaar nog een aanvraag in te dienen voor subsidiejaar 2022.

Alkmaar, **28-10-2021**;

De raad voornoemd,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, voorzitter

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier

³ onroerendezaakbelasting